

העולם הזה

העורך הראשי:
אורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כהן

עורכת-משנה:
רוב איתן, אורי סלע

עורך כיתוב:
סילבי קשת

כתב בכיר:
אלי תבור

הכרי המערכת:
רפי אילון-לסלון, מנשה בר-דיון, שיע נלור, לילי גלילי, דוד הורוביץ, רותי ורד, אברהם חרמון, אוסקר סאבור, אלכס ססיס, אביבה ססו, עמוס קינו, שלמה סרו.

העתון הנקרא ביותר במדינה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785, ת.ד. 136. מען למברקים: "עולמפרסט", המוציא לאור: העולם הזה בע"מ. דפוס משה שחם בע"מ, ת"א, טל. 62259. ההפצה: דוד סופל ובניו, תל-אביב. המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

מכתבים

בכתבתכם האחרונה (העולם הזה 1037) פרסמתם כמה דברים בשמי, שאני אסרתי את פירסומם וכן תמונות שצולמו ללא רשותי. אני מקווה כי תבינו את הזכויות שעשויות פירסומים אלה לנרדף, והזכויות תמלאו להבא אתר בקשותי.

בבקה שלום, תל-אביב
המערכת מביעה את צערה על שבחלק מן הגליונות שהופצו לא הושמטו הדברים שנימחקו על-ידי הגברת שלום.

שורת המתנדבות

כחבר משק לשעבר אני חושב שעשיתם קצת עוול למשק דגניה ב' שפנה אליכם בעזרה לגיוס בנות (העולם הזה 1037). בעית חוסר הכנות במשקים היא לא חרשה וידועה זה מכבר. לרעתי חייבת המרונה לתקן פגם זה על-ידי ארגון עליה מאוצרות הסוכלות מעורף נשים (כנו בלגיה) ואני חושב שגוף פרטי כנוו עתונכם יכול לפתור את הבעיה.

א. לשם, ירושלים

קראתי את מאמרכם על נרעיו נחשול וכמעט שבכיתי. שמי ניצח'לה וכשמי כן אני הייתי פעם בנרעיו ואהבו אותי מאוד, אלא שאבא ואמא אכרו עלי להגיש שום בקבון ולכן התניסתי לצה"ל. עבשיו אני מתחרטת על זאת. אני קצת מתביישת לפנות אליהם, כי מזמן לא פגשתי ולכן אבקש שתעבירו אליהם בלי הרבה קישו קישים שאני רוצה לחזור לנרעיו.

ניצח, אי שם במקום שבעלות תשובה עומדות, שם אין חלוצות גמורות יכולות לעמוד.

משהו בוני

הדיועתי למקרא הידועה (העולם הזה 1037) פיה רישו אני מכבי האיש השלום עבור הוצאת נפתו של סבוע מקרקעית הרקון. קשה לי להאמין שהם מסוגלים להגיע למצב כזה. אני תורם קבוע למסד וברצוני שתאשרו שנית עובדה זו ואז יפיק הצבור את המסקנות לגבי גישתם של אנשי מכביה'אש.

מזדמנת תניפה

כתור כתב של הנופה לשעבר, ברצוני להעלות את הנקודות הבאות בקשר לרשימה שפורסמת על העתון (העולם הזה 1037). רוב חברי המערכת והעתון לא ידעו כלל שהעתון מומן על-ידי תנועת החירות. ברנע ינדוע לי ולעוד מספר חברי מערכת, מי עומד מאחורי השבועון המספק את פעילותנו בו. למרות כשלון תנופה, אנו סבורים שלנוער מתכנן דרוש עתון משלו — עצמאי בלתי-חלוי וראשי מכללית.

משה גטר, חיפה

רדון בקרית-שמונה

ודאי יעניין אתכם לרעתי שבקרית שמונה מצאו השבוע נימטריה מוצלחת לאהוד אבריאלי, עם נכיתתו לגאנה. אהוד אבריאלי (260) = רודון (260).

התעללות

איש איזה צורך בהוכחה נופפת שהיא ממשל הצבאי בישראל נועד להציק ולהתעלל באזרחים הערביים של ישראל, הרי ההוכחה היא בסירובה של המשטרה להרשות לי לנסוע לנצרת כדי להשתתף בהלוויה של הגברת ג'ורג'ה, אישתו של ראש העיר הנהוג.

מבנה זה אינו מהווה תלונה או בקשה לשום טובת הנאה. הוא מכוון לקבוע יחס בלתי-אנושי נוסף, מצד המימטשל הצבאי, עו"ד אליאס קוסה, חיפה

היי כלבים

קראתי בעהונכם על הכלבים של הנכרת זיו (העולם הזה 1037). אני עצמי עיסוקי בעל חי מופיע זה, עברתי קורס במשטרה ואני מסופל בכלבים הרבה. בטוהיה שחששם בכלבי הנכרת זיו הוא לב שהם היו קטנים המיד ללא תשומת לב מתאימה, וכך התנוונו בקרבם יצרי הפעולה השונים. כאשר למשטרה לצמה, היא עשתה הרבה לסיפוח כלבי שמירה, אלא שהצבור כמי עט ואינו מכיר בחשיבות הכלב. המשטרה עשתה הרבה על מנת להעלות את ערכם של הכלבים בעיני הבריות, הסריטו יומו ובאו במגע עם אנשי ציבור שונים. אולם העובדה היא שאף למשטרה אין כלבים במידה מספקת. אשר למסקנות הפסקניות של הכלבו אורבו, הן נובעות מחמת חילוקי דיעות בשטח המצועי.

בת-הרמטכ"ל

בכבוד אנשים (העולם הזה 1037) פיר-סמתם ידיעה על הענקת כיבת מימ ליעל דיון, ונפלו בה ספר רב של מעולות סיבת מימ נעדרת על הרש השמיאלי ולא על החזה. יעל דיון לא היה התניכה המצטיינת בקורס וממלא לא ענד ה"רמטכ"ל את הסיכה על רש בגדה. עמיצור ליבוביק, נאור עזריאל, חיפה

האיש שבקיר

רק אתמול היה לי ויכוח סוער עם אחד ממטנדרכם (עכשיו יש לי העור זמן לזה בתור אחד מעובדי אחת) והנה בא זה שבע ידידי היקר עמוס קינו (העולם הזה 1037) והפר את הקטרה על פיה, עם פניני הלשון שלו: "אני אהיה הסרחון" או "אני השתנינו על הקיר". אבקשם להודיע לעמוס שלא איבכת לי אם הוא יעשה את זה על הקירות, אבל למען היים שלא יעשה את זה על העתון. משה לור, כפר אתא

איש השנה

הואר פניע לעמוס ב'ניוריון, שעמד השנה במרכז ההתענינות הצבורית בארץ. שאר אנשי השנה: מדיניות — שמעון פרס; העולם — בורג'ס מונרו; עתונות — רפי נלסון; תיאטרון — הנא רובינא; קולנוע — יול ברנר; צבא — משה דיון; אשה — גולדה מאיר.

א. אפרים, תל-אביב

... משה דיון, שניהל את כבוש סיני בהצלחה, ומר ב'ניוריון, שניהל את הנכנינה בהצלחה לא פחותה.

מיכאל פרקש, תל-אביב
ללא ספק חלל לקליה ירמי בורדנבו, המסמל את הרבנות של הנוער הישראלי הנחה העשירית למדינה, ואת החללים ש-הקריבה המולדת בשנה זו על מזבח עצי מאותה.

דן עיבל, ירושלים

לרעתי עליכם לבחור כאיש השנה את משה ישר, האיש המסמל את כשלון המדיניות הישראלית. מלבדו היו אנשי השנה הבאים: בחנון — משה דיון; מדיניות — ראג מירשליך; אמנות — רנה נלוק; מדע — ינאל דיון; ספרות — ס. יהר; ספורט — נחום סלמדי; קולנוע — הנרי פונדה. חנה קמחי, חיפה

הפתרון היהודי

האמת על יהודי רוסיה (העולם הזה 1037) מועדפת. אמנם שלום כהן הדגיש כי המפי של הסובייטית אינה מפלה את היהודים, אולם העובדה נשארת שגם במשטר הסובייט-אליסטי לא נפתרה הבעיה היהודית. אני משיכנע שגם יש יתכבל הפתרון היחיד: הציונות.

דוד ברקוביץ, תל-אביב

מה יקרה עתה לכל אותם האנשים ש-שלום כהן ציטט אותם. פרסמם ב"שם ואת תפקידם? הם בוודאי ישלמו ביוקר עבור זה...

מירה לויך, חיפה

הם לא ישלמו אפילו רובל אחד. השמות יותר הפרטים האישיים שוננו במידה שלא תאפשר זיהוי.

... זה קצת נובל ברמאות. אתם שמים תמונתו של הרב הראשי של העוסקה על השער, מבלי ששליחכם דיבר אתו או ציטט אותו בתוך המאמר.

אליעזר בן-צור, ירושלים

הקורא בן-צור חושד בכשרים. הרב לויך קיבל את שלום כהן לשיחה ממושכת בלשי כתו הפרטי. אולם דבריו, שמשמנו חומר רקע לחלק מן הדו"ח, לא נאמרו על מנת שיצוטטו. הרב נתן לשליח העולם הזה תמונה הנושאת הקדשה אישית (ראה להלן).

אזכרת ר'א אבא כהן אול"א
אני יואלס גהואס'אלוף

בקיצור — היהודי הנודד יתחיל לנרדף גם ברוסיה...

רם אלטון, חולון

קיצוני בקיצונים

זכור לי המפרה של העתונאי המצרי אשר שהה זמן מסוים בארץ ברשות משרד החוץ. לעתונאי המצרי לא קשרו את ה"עניינים" כפי שעשו ללסלון (העולם הזה 1036) ולא היכו אותו ארבע מכות נוראות. השתדלו רק להראות לו כי פנינו לשלום ואין באשפרות אויביו להשמירנו. אני חושב ששליחותו של רפי במצרים הסתכמה בכשלון חרוץ.

מאיר טננבוים, קצין צי הסוחר, חיפה

כניחותו של רפי אילון למצי רים, ברשימה "מבט מהחץ" (העולם הזה 1037), טוען העורך כי עבר אל-אנאצר שייך לאסכולה המתונה כלפי ישראל. עבר אל-נאצר מופיע כד רב בראיונות עם עתונאים. אולם כשהוא נושא דברו בפני המסנים הוא הקיצוני בקיצונים ביחסו כלפי ישראל. איני יכול לסיים ללא ציון התפעלותי ממעשהו של רפי אילון. כל תשבחות לא יוכלו להגיד את אשר ניתן להגיד על ממצעו העתונאי הסר התקדים. אליהו אמיר, טבריה

שלום לשלום

הרומתכם האחרונה להבעת דיעותיהם של הנכרת והאדון שלום (העולם הזה 1037) כל אחד מקורט ראיות הוא, היותה ומת שיד להיות תרומה שיש בה משום פקיות עניינים לכל הצעירים אשר ברעמם להכנס לעול הנשואים. בהודמנות זו יש ברצוני לשאול מי הוא אותו רב שנזכר בשעת הפריצה לירי הנכרת שלום. לרעתי היה צריך השופט לננותו אפילו אם לא היה נאיים.

צבי מיכאלי, ירושלים

במשאלים שערכתם בין הנשים והנכרים, אודות פרשת שלום, יוצאים כולם מתוך הנחה מוקדמת שהגברת שלום בגדה. אך אפילו מסיפור הבעל מכתב שהוא נמשה מרצוני וסורב בעקשנות לתת לה גט. מה היו עושות הנשים אילו בעליהן היו מנועים אהבה מהן וזורקים אותן באמצעות חסימת גט וזלזה?

אליעזר בוכני, חיפה

העתון הנפוץ במדינה (ולא באשמתו) הרי הוא הנקרא במדינה. קהל אוהדיו והמוכנים לקבל דעותיו — גדול. העתון חושף נגעים ואינו נתן שום אפיק-מחשבה ונסיון-פתרון כל-שהוא. אני ככור שאם העתון היה מתון קצת יותר, ומעמיד הבעיה וב-צידה נסיון פתרון, היה יכול לגרום לקונסטרוקטיביות רבה...

אני חושב שזו היתה צודקת. כשהעתון מגלה כי פלוני הוא גנב, אין צורך להציג ביע על הפתרון — הוא כתוב בחוק ה"פליילי. אולם בכל מקרה אחר מקפיד העתון להצמיד הצעת-פתרון לגילוי-הנגע. המאמר שחשף ללא רתיעה את הפגמים המסוכנים בפעולת הש.ב., נסתים בציצות מוחשיות (ומתונות) להטלת פיקוח ציבורי הוגן. זה מאמר שתיאר את הידרדרות המשטרה, נס-תיים בהצעות מפורטות וקונסטרוקטיביות לתיקון. הוא הדין לגבי כל מאמרי-הביקורת, במידה שאין הדרך לתיקון משתמעת מתוך הדברים עצמם.

... הקוראים הם רק מלאי כרירות נגד המשטר ואינם רואים כל נסיון-פתרון למצב במדינה. קח בחשבון שהעתון הגי'ל יכול לכהן אלפי צעירים ומבוגרים בדרך שתביא תועלת למדינה, ולא רק לעתון...
בחברה דמוקרטית, הדרך לתיקון מובילה דרך פתקה-בוקר. שום עתון אינו יכול לשנות משטר פוליטי — זהו תפקידו של מפלגות. כל אשר עתון יכול לעשות — ועתון זה עושה כמיטב יכולתו — הוא לעורר את המחשבה הציבורית ולגבש אקלים ציבורי שידחוף את הכוחות הפוליטיים ה-קיימים לאפיק הנכון, או יוליד תחתם כו-חות חדשים.

... העתון יוצר בלב הקורא שעדיין אינו חתק בארץ רושם כאילו המדינה היא "חור". אפל גדול, שכולו שחיתות ורשע. סבורני שאיננו צריך להזכיר לך מאורעות ומפעלים ומעשים נאים ונהדרים שבוצעו. היכן מקומם בעתון?"

בכל זאת אני מסכים שיש מן האמת בטענה זו. הלחאי והיה עתון זה יכול להקדיש מקום רב יותר למעשי-מופת ול-מפעלים חיוביים. אמנם, אין אלה נעדרים בעתון גם כיום. אולם מאמרי-הביקורת מושכים, משום מה, הרבה יותר תשומת-לב. מדוע? אולי מפני שגם הכותבין וגם הקוראים מתיחסים ערך רב יותר לכתבה וגם מגלה ליקוי והעשוייה להביא לתיקונו. מאשר לכתבה המסתפקת בתיאור מצב חיובי. קל וחומר כשהעולם הזה נאלץ למלא ב-20 עמודיו תפקיד שכל שאר עתוני המדינה משתמטים ממנו כמעט לחלוטין.

אולם הסיבה העיקרית לחוסר מאמרים חיוביים רבים יותר נעוצה דחקה בשלשון. זהו אחד הפאראדוקסים של המשטר הקיים במדינה: בשנאתו האווילית לעתון חופשי בלתי-חלוי באמת הוא סוגר בפניו במכתחן דרכים רבות המובילות דחוק אל-איןפורמציה חיובית — בצה"ל ובמשדר-העבודה, במש-טרה ובמרכז מפא"י. לעתים קרובות עלינו לעמוד שבועתיים יותר להשיג את החומר הגולמי לכתבה השופכת אור על פעולה חיובית מסוימת של השלטון, מאשר לחקירה סורית ומסופפת, המגלה נגע ציבורי.

אני מקהה שכל הליקויים האלה, פרות היחס בלתי-חלונן לעתונות חופשית, ייעלמו במרוצת הימים. העולם הזה הוא רק ברא-שית צעדי.

משה לור

6/19 '72

המכתב הבא נשלח אלי באופן פרטי. הוא לא נועד על-ידי כותבו לפירסום. בכל זאת אני חושב שכדאי לפרסמו, יחד עם כמה הערות מצדי, כי נראה לי שהטענות והספקות של הכותב — צעיר חיפאי — הן נחלת קוראים רבים.

"עורך נכבד! בתחילת מכתבי הייתי רר-צה להציג את עצמי באופן כללי. אני קורא עתונך כבר שנים רבות, אך מענייני בו רצינית רק מגילון 900 בערך, עת החי-לו להתפרסם פרשיות שטטנר וחושני. אני בדרך כלל אוהד העתון, נלחם בערו ומשתדל להוכיח צדקתו לחברי. אך למרות זאת לא תמיד הייתי זהה לחלוטין עמך ועם דעות העתון. אך לא היה באפשרותי להביע דעתי ולהתכתב עמך. אני חתוך בתנועת-נוער ולומד עדיין בבית-ספר תיכון. כעת אני נמצא במחנה-עבודה של תנועתי — התנועה המאוחדת (תנועת הנוער החלוצית של מפא"י). לפני זמן מה ערך ויכוח על העולם הזה. הובעו בו דעות מדעות שונות, שהוחתכות והמשכי-נעות שבהן היו לטובת העתון (אם כי בגלל דעה קדומה טפשית יתכן ולא כולם שוכנעו בצדקת העתון). על הנקודות החיו-ביות לא אכתוב כאן רבות. אך סבורני שמה שחשוב הן הנקודות השליליות ש-התעוררו. בהזדמנות זאת החלטתי לבי-חוב לך אותן ולקבל תשובה עליהן.

נקודה אחת שהועלתה היא ענין הקו-הסנסציוני שנוקט העתון. הצבעים הרע-שניים שבשער, וכל אותן כתורות שמנות מלאת בכתבות מחפשות סנסציות. ידוע שהעתון אינו סובל מגב מפלגתי כמספר שבועונים אחרים, ולכן עליו להיזהר יותר. האינו חושב שצורת כתיבה שקטה יותר תמחה הרושם הולל וההמוני שהן יוצרות בקרב הקוראים?"

לא היה היתר עק מגבירה את השיעמום. העולם הזה הוא עתון המוני ואין הוא מתבייש בכך. משמע: כל הנכתב בו, ויהיה אף על הנושא המעמיק ביותר, גועד לה-מונים הרחבים ונכתב בסגנון נוח לקריאה. בלעדי המונים אלה לא היה לעתון זה קיום, לא מבחינה ציבורית ולא מבחינה משקית. נוכח פוסט-הגב המפלגתי והנסיונות החקופים של מנגנוני המפלגות להשתיקו.

... בעיה אחרת היא סגנון הכתיבה. דוגמה טובה היא המכתב למר ד. בן-גוריון בענין הש.ב. (דרך-אגב, בהזדמנות זו: ישר כוחכם במלחמה נגד מוסד של ומי-אוס זה). אמנם, המכתב כשלעצמו מהנה טיטרי-לחי מצלצלת לגילי, ומבחינת חשי-פת-אמת היה זה מאמר מצויין, אך סגנונו היה מעליב וגס. האינו סבור שיש להת-נהג בקצת כבוד לראש-הממשלה, ולו אף יהיו היחסים ביניכם גרועים שבגרועים? ... צדידים: הדבר מחייב קודם כל את ראשי-הממשלה עצמו. המאמר הנוון לא הכיל אף לא ביטוי אחד אשר ראש-הממשלה לא הש-תמש בו קודם לכן — בעצמו או באמצעות כתב-לבו השכירים — נגדי ונגד עתון זה. המאמר שלי היה הרבה יותר מתון. אף-אדם יכול להתחכם בעצמו בסגנון של עתו-נרטרשפ, ולדרוש כי יתחכמו עמו כנאה לראש-ממשלה. האמן לי, אנו נהיה הריג-שונים שנשמח על החזרת מינימום של סג-נון תרבותי לויכוח זה.

... עוד נקודה. העולם הזה, אם אינו